

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์   บทบาทของพระอุปคุต ในเรื่อง มหาอุปคุต ฉบับล้านนา

ชื่อผู้เขียน   นายอภิชาติ   ยอดสุวรรณ

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต   สาขาวิชาภาษาและวรรณกรรมล้านนา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ลิขิต	ลิขิตานนท์	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บำเพ็ญ	ระวิน	กรรมการ
ศาสตราจารย์ มณี	พยอมยงค์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิเคราะห์กลวิธีในการนำเสนอบทบาทและบทบาทของพระอุปคุตในเรื่อง มหาอุปคุต ฉบับล้านนา

เนื้อหาของวิทยานิพนธ์แบ่งออกเป็น 4 บท คือ บทที่ 1 เป็นบทนำ กล่าวถึงความสำคัญของเรื่องที่วิจัย ตลอดจนวัตถุประสงค์และขอบเขตวิธีการวิจัย บทที่ 2 เป็นความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประวัติ เรื่องราวและบทบาทของพระอุปคุตที่ปรากฏในคัมภีร์พุทธศาสนาฝ่ายบาลีและฝ่ายสันสกฤต บทที่ 3 เป็นบทวิเคราะห์กลวิธีในการนำเสนอบทบาทและบทบาทด้านต่าง ๆ ของพระอุปคุต ในเรื่องมหาอุปคุต ฉบับล้านนา บทที่ 4 เป็นบทสรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยมีดังนี้คือ ผู้แต่งได้ใช้กลวิธีในการนำเสนอบทบาทของพระอุปคุตให้น่าสนใจและเข้าใจโดยผ่านองค์ประกอบทางวรรณกรรมที่เห็นได้เด่นชัด คือ ตัวละคร และฉาก ซึ่งผู้แต่งใช้กลวิธีในการเล่าเรื่องโดยผู้แต่งเองสลับกับการให้ตัวละครเล่าเรื่องและสนทนากันเพื่อแสดง

เนื้อหาสาระผ่านตัวละครซึ่งการเล่าเรื่องจะดำเนินไปตามลำดับเวลาปฏิทินสลับกับการเล่าเรื่องแบบย้อนกลับไปสู่เหตุการณ์ในอดีต ในด้านฉากนั้นผู้แต่งได้เสนอฉากสถานที่ที่ปรากฏในประวัติศาสตร์พุทธศาสนากับฉากที่แสดงเหตุการณ์และเรื่องราวเหนือจริงอันเป็นสถานที่ในจินตนาการเพื่อประกอบเนื้อหาสาระที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมง่ายแก่การทำความเข้าใจ

สำหรับบทบาทสำคัญของพระอุปคุตที่สรุปได้จากเนื้อหาสาระมี 2 ประการ คือ บทบาทในด้านการปราบพระยามารและบทบาทในด้านการคุ้มครองรักษางาน นอกจากนี้มีบทบาทย่อยอีกหลายบทบาทปรากฏแทรกอยู่ในบทบาททั้ง 2 ประการนั้น และบทบาทต่าง ๆ เหล่านี้ยังปรากฏให้เห็นในสังคมปัจจุบัน เช่น คติความเชื่อในสังคมล้านนาไทยซึ่งปรากฏในรูปแบบของประเพณี พิธีกรรม และศิลปกรรม เป็นต้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

Thesis Title   The Role of Upagutta in a Lan Na Version of
                                   "Maha Upagutta"

Author   Mr. Apichart   Yodsuwan

M.A.   Lanna Language and Literature

Examining Committee :

Assist.Prof.Dr.Likhit   Likhitanonta   Chairman

Assist.Prof.Bampen   Rawin   Member

Prof.Manee   Payomyong   Member

Abstract

This research emphasize on an analysis of the presentational technique and role of Upagutta in Maha Upagutta Lan Na Version

In this research it can be classified into 4 chapters.

Chapter I is the introductory part regarding the objective, the scope and the methodology of the study. Chapter II is of the history and the roles of Upagutta which appeared in the Pali and Sanskrit scripts.

Chapter III is the analysis of the presentational technique used by the author, together with the analysis of Upagutta's role. Chapter IV is the discussion and the conclusion as well as suggestion of the study.

The author presented Upagutta's role interestingly and excitingly through different characters and dramatic scenes. The author used narrative technique, which himself was the narrator and also through the discussions and story telling of the characters. The stories therein were both of the calendar and flash back stories. The scenes were related to Buddhist historical ones. Imaginative and supernatural scenes were also used, in order to present abstract ideas through the concrete which is more understandable.

The role of Upagutta has two distinctive phases : the taming Mara and the preventing Buddhist ceremonies from damage. Besides, other different minor roles appeared within the two major roles. Such roles still reflect in the daily life of Lan Na culture, customs rituals and arts.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved